

Pavel Posolda, místopředseda OV KSČM Praha-východ, krajský zastupitel

Ve víru diskuse o protikorupčních opatřeních jsou dnes stěžejními náměty veřejné zakázky, anonymní vlastnictví firem a schopnosti represivních složek státní moci korupci najít a účinně potrestat. Zapomíná se trochu při tom na to, že cílem korupčníků není tapetovat bankovkami stěny po jednorázové úspěšné akci, ale spokojeně si bohatství užívat, pokud možno ve stabilní a lépe ve stále rostoucí výši a po dlouhou dobu. Lidově se tomu říká vládní program Vltava – držet se koryta a prohlubovat dno.

Pro takto pojatý způsob obživy však korupčníci potřebují jim spřátelenou politickou vládu na příslušné úrovni, a tu nelze získat jinak než přes politické strany. Nestačí ovšem vyplácet politikům příslušné podíly na zisku, neboť oni také si chtějí spokojeně bohatství užívat, pokud možno ve stabilní a lépe ve stále rostoucí výši a po dlouhou dobu. Je nutné nechat nějaké drobky mateřským stranám, ty přece musí žít a financovat volební kampaně, aby byla zajištěna kontinuita politické vlády.

Ergo – kromě transparentnosti veřejných zakázek a výkonnosti justice a policie je nutné zprůhlednit toky peněz do stranických pokladen. Jaké by tedy měly být principy financování politických stran, aby nedocházelo k financování politiky občany Madagaskaru a zesnulými Maďary?

Princip první – definice příjmů. Příjmem politické strany jsou státní příspěvky, členské příspěvky, finanční dary, příjmy z pronájmu vlastních nemovitostí. A dost. Především žádné nefinanční dary, žádné příjmy z prodeje reklamních předmětů. Jestli strana chce vlastnit nemovitost nebo auto, ať přijme finanční dar podle zásad pro finanční dary a koupí si nemovitost nebo auto. Jestli strana chce mít příjem z prodeje reklamních předmětů, ať se dohodne s podnikatelem, ten ať podniká, prodává, dosahuje zisku, řádně ho zdaní a ze svého zdaněného příjmu ať dá straně finanční dar podle zásad pro finanční dary.

Princip druhý – členské příspěvky. Členské příspěvky platí pouze člen, podle stanov, které jsou povinně veřejně dostupné. Maximální výše členského příspěvku je 60 tis. Kč (částka je k diskusi). Pokud je podle stanov člen povinen platit více, musí částku navíc poskytnout straně podle zásad pro finanční dary. Členské příspěvky jsou jediným povoleným příjmem místních a oblastních sdružení, jejich roční suma je za každou účetní jednotku uváděna ve veřejně dostupné výroční zprávě o hospodaření.

Princip třetí – finanční dar. Dar může dát pouze občan České republiky. Výše je neomezená. Dar nemůže dát obchodní společnost. Pokud vlastník obchodní společnosti chce dát straně dar, ať si vyplatí dividendu a ze svého zdaněného příjmu ať dá straně co hrdlo ráčí. Veškeré finanční dary se poskytují pouze na zvláštní účet u národní banky bankovním převodem. Dary jsou zdaněny darovací daní, daň automaticky strhne národní banka a převede na účet státu. Ke každému daru musí existovat darovací listina. Seznam dárců a výše darů jsou uvedeny ve výroční zprávě. Kdo nechce, aby byl veřejně znám jako dárcem, ať nedává. Kdo nechce, aby se vědělo kolik je ochoten dát, ať nedává. Výroční zprávy politických stran na straně příjmů budou pak čisté jako lilie. Pokud se někdo pokusí podvádět, je na veřejnosti a investigativních žurnalistech, aby takové jednání odhalovali.

Princip čtvrtý – sankce. Pokud strana bude příjemcem služby, kterou platil někdo jiný, nebo nakoupí zboží nebo služby za neobvykle nízkou cenu, musí být potrestána sankcí ve výši několikanásobku získaného prospěchu. Ten několikanásobek je k diskusi, ale třinásobek se jeví jako minimum. Na takový skrytý sponzoring může poukázat kdokoliv, strana nebo dotčená je pak povinná předložit veškeré doklady o tom kolik bylo zapláceno a za co. Je otázka, kdo bude tou autoritou, která casu nestranně posoudí, rozhodne zda bylo či nebylo porušeno právo a případně okamžitou exekucí uplatní sankci. Myslím, že autoritou pro takovou kontrolu politiky je úřad ombudsmana. Nejsem právník a nevím, zda pravomoc ombudsmana by v tomto případě nebyla v rozporu s ústavou. Pokud ano, považuji za nezbytné ve veřejné diskusi nalézt způsob, jak výše uvedený princip sankce po právu a efektivně uplatnit.

Princip pátý – veřejná kontrola. Strany budou povinny poskytnout veřejnosti veškeré doklady, kterými dokáží zákonnost svých příjmů a výdajů. Za neposkytnutí dokladů, či manipulaci s doklady, musí následovat trest.

Princip šestý – osobní trest za podvádění a lhaní. Považuji za nezbytné zavést do trestního řádu trestní čin bránění výkonu spravedlnosti. Potrestán bude ten, kdo bude bránit naplňování výše uvedených principů. Bude tak možné potrestat nejen obstrukce při vyšetřování podezřelých transakcí, ale také lhaní stranických funkcionářů a sponzorů veřejnosti. Lhaní veřejnosti ve věci stranických financí se musí stát trestním činem.

Jsem si vědom tří základních nedostatků své úvahy.

Za prvé. Výše uvedená množina principů není konečná a také navržené parametry principů jsou k diskusi. Považuji však za nezbytné, aby taková veřejná diskuse byla vedena.

Za druhé. I když výsledkem společenské diskuse může být vcelku homogenní názor na financování politických stran, převést principy do podoby paragrafovaného znění zákonů je úkol takřka neproveditelný. Dábel se již teď schovává v detailech.

Za třetí. Vážně pochybuji, že by kterákoliv z bývalých i budoucích vládních politických stran aktivně prosazovala kroky k čistotě stranických financí. Spíš povedou nekonečnou diskusi ve stylu diskuse o poslaneckých náhradách a imunitě. Skutek již dopředu utíká. Nebo se bude opakovat historie boje proti korupci ve veřejných zakázkách, kompromisy vedoucí do ztracena se vždy nějak zdůvodní, například koaliční odpovědností.

O to více považuji veřejnou diskusi o čistotě financování politických stran za nezbytnou.